

A bágyi csoda

Kicsi a bágyi patak. A keskenyebbé vált ezüstszalag széles homokráját kapott, és a csillogó homoknak is, melyet a népregék tündéreinek kicsi lábai taposnak, sehol véget nem érő füzesek a kerete. A bágyi malomban nem tudnak örölni. Tele van zsákkal az udvar, s türelmetlen férfiak, asszonyok, Gózonból, Csoltóról, ülik a Bágy partját a malom környékén, és a vizet várják. Ha nem jön, tesznek róla. Kocsipál Gyuri, a molnárlegény már Szent Mihály lovát is ellopta a majornoki temetőből, lévén annak az elégetése csálhatatlan módja a záporosó kierőszakolásának az égi hatalmasságoktól. Legyen is fogantja, mert a zsilipek le vannak eresztve, s minden éjszakára gyűjt is annyi vizet a gát, hogy a kereket megmozgassa, egy-két óráig - de mi az ennyi életnek? Kieszi a penész az utolsó zsákot, mire sor kerül rá. Mindenki bosszankodik, csak a molnárné, a gyönyörű Vér Klára jár-kelel mosolyogva az őrlők között, pedig neki van a legnagyobb kárára az idejének szárazság. Ha így megy, elpusztul a bágyi molnár, kivált, ha sokáig odamarad a katonaságnál, mert hiába, nagy az árenda is - de meg, csak asszony az asszony, ha aranypaszománnyal övezi is derekát. Hanem ezt a véleményt nem hagyja szó nélkül Pillér Mihályné Gózonból.

- Asszonya válogatja biz azt. Igaz-e, Tímár Zsófi. Ámbátor a molnárnéért magam sem teszem kezemet a tűzbe, mert a veres haj... hej, az a veres haj... Igaz-e, Zsófi lelkem?

- Nem igaz, Zsuzsi néni! Jó asszony az, ha szép is.

- Látod is te a fekete kendőd alul!

- Itt voltam, mikor férje elment... hogy megsiratta, százszor megölelte.

- Minden okos asszony úgy viseli a viganóját, húgom, hogy a színes oldala van kívül. Ej no... hát csak érzékenyen búcsúztak?

- A molnár azt kérdezte Klára asszonytól: "Hú maradsz-e hozzám?" Vér Klára így szólott: "Előbb folyik fölfelé a bágyi patak, mintsem az én szívem tőled elfordul."

- A Bágy fölfelé? - kacagott fel Pillérné gúnyosan. - Ehhez tartsd magadat, Gélyi János!

A többiek is nevettek. No 'iszen az kellene még, hogy az a kevés víz is visszaforduljon... Jámbor bágyi patak még lefelé is csak ímmel-ámmal folyik. Maholnap nekigyürkőzik a homok, s megissza az egészet egy kortyra. Mindenik jól mulatott a patakon és a molnárné fogadásán, csak Gélyi János nem. Elpirult a Pillérné szavára, mélyen a szemére húzta a kalapot, de mégsem olyan mélyen, hogy el ne láthasson alóla a sövényig, ahol a molnárné ruhákat terítget a karóra száradni. A napfény kiöltött nyelvecskéi végigtáncoltak a sövényen, s ahol megnyalják a nedves vásznat, fehérebbé válik. A Gélyi János szeme is arra vet sugarakat, s a Vér Klára arca pirosodik tőlük. Észreveszik... hogyne... az őrlő asszonyok az odanézését is, a visszanezését is. Szóba rakják... hogyne... s amit nyelvük érint, nyomban feketébb lesz. De nini, mintha ők beszéltek volna hirtelen össze azt a sötét felhőt, egyszerre elborítja nyugat felől az egész égboltot. No emberek, gózoniak, majornokiak, mozogni fog itt a garat estére. Kis uzsonna táján olyan záporosó kerekedett, hogy még a barázdák is patakká dagadtak. De 'iszen mégse bolond ember Kocsipál Gyuri, hogy elégette Szent Mihály lovát. Három nap, három éjjel járt a malom, megfogyott az örölni való meg az őrlő. Harmadnap estefelé nem maradt más, csak Gélyi János tíz zsák búzája. Talán szándékosan hagyta utolsónak a menyecske, hogy ő maradjon a legtovább? De hátha csak incselkedik vele? Hátha az akácfa virága a kacsintása... Mindenkire hullatja, de olyan magasan nyílik, hogy nem lehet ágat szakítani róla...

Alig várta, hogy kijöjjön a szép molnárné.

- Hallod-e, Vér Klári... Magunkban maradtunk. Jól tetted, amiért utolsónak hagytál...

- Nem én hagytalak. Öregek az elsőség a malomban - felelte Vér Klári sértődve, s hátat fordított Jánosnak.

A köpcös, zömök legény eléje állott, s szép nagy szemei mámoros fényben égtek.

- Ne menj be. Azt akarom mondani, négy napja vagyok itt már szekérrel, elfogyott a takarmányom, éhesek a lovaim. Adj egy köteg sarjút a padlásról.

- Akár kettőt.

- Én pedig már két éve vagyok szomjas egy csókodra - suttogá, s szemei bámészan tapadtak arra a liliomderékra, mely megtörni látszott ettől az egy szótól. - Adj egy csókot, Klára!

- Egy felet se, Gélyi János. A te szeretőd voltam valaha, de csókot mégsem adtam. Most másnak a felesége vagyok.

Fölszakadt a sóhajtás a Gélyi János melléből:

- Verje meg hát az Isten azt a csillogó veres hajadat, mely a nyugalمامat megint elsöpörte.

Befutott az asszony, még az ajtót is magára zárta. Nem is jött ki többet, csak az ablakról törülgette le egyszer belülről az őszi könnyezést. János ott is megpillantotta.

- Hej, majszterné asszony! Mikor lesz már liszté az én búzám? - kérdé fojtott gúnnyal az ablakhoz lépve.

- Nem lesz az, csak derce - vágta vissza csintalan mosollyal a molnárné. - Vagy igaz, hisz te a zsájkaidat érted! Éppen mostan őrlik, a fele már megvan.

Ajkaiba harapott Gélyi János, s zavartan hebegte:

- Hát a másik fele?

- Egy-két óra alatt az is meglesz, s mehetsz isten hírével.

- Hanem addig legalább erressz be magadhoz a melegre. Otthon felejtettem a ködmönömet; fázom.

Klári megsajnálta, oly szomorú, panaszos hangon kéri. Aztán igazán hideg lehet ott künn... hiszen ő is fázik, reszket az ablaknál, mikor azt feleli:

- No, gyere be hát, ha szépen viseled magad...

Bement Gélyi János, és akár ki se menne többé soha. De takaros asszony, de mindene módos, járása, nézése, szava, mosolygása. Csak meg ne örölnék hamar azt a búzát! Gondolt valamit, s kiosont a molnárlégényhez. Rátalált a sötétben a füttyéről. A gádorhoz volt támaszkodva.

- Te, Kocsipál Gyuri! Tied lesz a furulyám, ha megáll a malomkő, és meg nem mozdul reggelig.

- Hüm! De mikor annyi vizünk van!

- Mondd az asszonynak, hogy nem elegendő, hogy gyűjteni kell, s erreszd le a zsilipeket.

A pörgettyű meg a pitle zaja elnyelte fojtott hangját, de Kocsipál Gyuri mégis megértette.

- Ühüm! Csakhogy akkor átcsap a gáton...

- Ne törődj te azzal, neked adom még a selyemvarratú dohányzacskómat is.

- Szurkálóval, acélostul?

- Mindenestül.

Mikor leeresztette a zsilipeket Gyuri, megállt, várakozott. Hátha figyelmessé teszi a molnárnét a kerék megállítása, s kijön, megindíttatja? Senki sem jött sokáig. Egyszerre a gyertyavilág is elaludt bent a szobában. És a nagy némaságban csak mintha messze, nagyon messze csikordult volna egyet egy kulcs a zárban. Gyuri vigyorogva húzta szét nagy száját, kivicsorított apró fogai, amint bozontos fejét megrázta, úgy néztek ki, mintha valami fehér lepke vergődne a fekete éjben. Nagyon meggyült a víz éjjel táján a malomgátnál, s amint a két sziklás hegyoldal között megtorlódott, megduzzadt, de mert nem áradhatott ki, zúgva csapkodta egy darabig a gátat, majd a partokat, hanem aztán meggondolta magát, s szép csendesen visszafordult. A hold most bukkan ki, s végighúzza ezüstös fényes haját a bágyi patak tükrén. A szél fölsívít bámulatában, felülről fúj, simogatni akarta a vizet - s íme, fölborzolta. A füzesek, a sás, a mogyorófabokrok reszketve hajtják le fejeiket, s gúnyosan suttogják: fölfelé folyik a bágyi patak!...